

A KANADAI NATO ANGOL NYELVKÉPZÉS TAPASZTALATAI ÉS SAJÁTOSÁGAI

Besenyő János¹

2002 januárjától, abban a szerencsében részesültem, hogy résztvehettem egy négy hónapos Nato Stanag nyelvvizsgára felkészítő kurzuson.

A tanfolyamot a kanadai haderő **Borden kiképző bázisán** szervezik, immár közel tíz éve. Borden megközelítőleg 80 kilométernyire van északra Torontótól, egy a Skóciából kivándorolt telepések által alapított kisváros Angus mellett. A területen jelentős erdősségek voltak, amit a többségében skót fakitermelők kiirtottak a XIX. század elejére. Ekkorra szinte teljesen kiirtották az erdőket, így a hadsereg szinte fillérekkért felvásárolta a területet az akkori hadügyminiszter és parlamenti képviselő Borden utasítására. Eleinte a gyakorlóbázis név nélkül működött, majd felvette az akkor még élő képviselő nevét, és így **Camp Borden (Borden tábor)** néven vált ismertté. Akkoriban a katonák rendkívül spártai körülmények közt, sátrakban laktak, majd később elkezdték az első barakok felállítását is. Az első világháború kitörésére Borden a kanadai területen lévő legnagyobb kiterjedésű bázisává vált, a háború kitörésekor pedig itt állt fel az éppen akkor megszülető **Kanadai Légierő (RCAF)**. A bázis folyamatosan fejlődött a mai napokig, és mára Kanada első számú kiképzőbázisává vált. Ezen a helyen képzik a tisztek és a tiszthelyettesek jelentős részét és a szakkiképzések jelentős része is helyben, történik (katonai rendőr, tábori lelkész, repülőmérnök, szakács, vegyvédelmi stb.)

A magyar csoport 2002 januárjában kezdte meg az angol nyelvtanfolyamot Bordenban. A résztvevők nyelvi szintje széles skálán mozgott a gyenge alapfoktól az erős középfokig, ezért később különböző nyelvi csoportokba kerültünk. Azonban már a nyelvi felmérések előtt nyilvánvalóvá vált, hogy az iskola vezetése tudatosan törekszik az azonos nemzetiségű tanulók minnélinkább elkülönítésére. Egy épületrészben négy szinten nyolc fő kapott elhelyezést úgy, hogy a lehetőség szerint különböző nemzetiségűek legyenek. Így történt meg hogy jómagam észt, cseh, lengyel, litván, thaiföldi, makedón és kanadai tiszttel kerültem egy blokkba.

¹ Besenyő János százados, HM GTH NATO és Nemzetközi ügyekért felelős tervező tiszt.

Mint később kiderült ez az elszeparáltság csak a javunkra vált, mert így csak angolul tudtunk kommunikálni, bár a balti államokból származó tisztekkel oroszul is kiválóan lehetett társalogni.

Az első héten végrehajtottuk a szintfelmérő gyakorlatokat, amelyek alapján osztályokba soroltak bennünket. A felmérés folyamán mind a négy készségből úgymint, olvasás, szövegértés, írás és angol társalgás rendkívül hatékonyan felmérték bennünket. Az első hét elteltével összeálltak a csoportok, bár a tanfolyam ideje alatt pár főt még, a fejlődésük alapján más csoportokba helyeztek át. *A tanfolyam ideje 14 hét volt, ez alatt az időtartam alatt két tanár foglalkozott a tanulókkal hét hetes rotációval, ezen kívül az osztály munkáját egy külön nyelvtanár (enrichment teacher) segítette, aki csak a nyelvtani helyességgel és szabályokkal foglalkozott.* Ezen kívül tesztelő tanárok is segítettek a munkánkat, akiket három-négyévi tanítási periódus után helyeztek egy vagy maximum két évre ebbe a munkakörbe. Ők csak a tesztek elkészítésével és a vizsgáztatásokkal foglalkoztak.

A tanári törzsgárda meglátásom szerint rendkívül képzett és jó kollektíva volt, bár a tanári kar nagy része gyakran cserélődött a különböző vezénylések és szerződések lejárta miatt.

Az osztályok felállítása után nemegészen másfél hét alatt felmérték a tanárok a tanulók szintjét és elkezdődött a közös munka. *A nap folyamán hat tanórát tartottak egy ebédszünet közbeiktatásával.* A nap első felében három tanóra volt megtartva, átlagosan hatvan perces időtartamokkal és tíz, illetve tizenöt perces szünetekkel, majd az ezt követő ebédidő után újabb három tanóra következett. Az oktatás reggel 08.00.-kor kezdődött és délután 16.00.-ig tartott. Az órákon mind a számonkérések és egyéb feladatok végrehajtása oldott hangulatban történtek meg, bár a tanulók megfelelési kényszere néha váratlan helyzeteket produkált. Általában az első óra csak beszélgetésekkel telt el amikor is a tanár leszűrte az előző napi oktatás hatékonyságát. Ez az óra azért is volt jó mert az alacsony osztálylétszámok miatt (6-7 fő osztályonként), minden tanuló számára jutott elég idő, így a kevésbé kommunikatív tanulókat is tudta a tanár és az osztály közösen motiválni. Ezután a különböző fogalmazások és más írásbeli feladatok, tesztek megoldása következett, sokszor egyéni feladat-szabással. *Egyébként rendkívül pozitív hatást gyakorolt rám az a tény hogy személyre szabottan foglalkoztak az osztály minden tagjával.* Volt olyan tiszt az osztályunkban, aki mindennap külön egy óra, egyéni angol nyelvórán vett részt egy az erre a célra biztosított tanárral, mivel a kiejtése németes volt. A foglalkozásokon többfajta módszert használtak, például a tanuló olvasását vagy beszélgetését magnóra felvették, majd vissza-

játszották számára. A visszahallgatás után pedig lehetőség volt a szöveg újbóli felmondására vagy megismétlésére, de más fajta feladatokat is használtak a tanárok.

Pár hét elteltével a mindennapos gyakorlatok hatására a kiejtés érezhetően javult, és már csak ritkán volt érezhető a beszéden az idegen akcentus. A nap folyamán egy órát kötelezően eltöltöttünk a nyelvi laborban, ahol könyveket, heti illetve napi folyóiratokat olvashattunk, szöveges anyagokat hallgathattunk vagy a számítógépeken különböző nyelvtani, vagy kiejtési feladatokat gyakorolhattunk. A labor rendkívül jól fel volt szerelve mindenféle az oktatást segítő, illetve jelentősen megkönnyítő oktatási eszközzel és segédeszközzel egyaránt. A laborhoz két komputer szoba is tartozott, ahol egyszerre akár három teljes osztály is dolgozhatott, anélkül hogy egymást zavarták volna. Az óra alatt egy kordinátor segítette az itteni munkánkat. A nap hátralévő részében még egy külön órát tartott a tanulók számára a külön angol nyelvtanár, aki csak a nyelvi képzéssel foglalkozott. A nyelvtani szabályok megtanítása és alkalmaztatása, illetve a különböző úgynevezett anglicizmusok és egyéb nyelvtani specialitások voltak a fő területei ennek az oktatásnak, természetesen szigorú beszámoltatással és sok házi feladattal. A hátralévő időnket pedig már a saját osztályos tanárunkkal töltöttük.

A nap végére jelentős mennyiségű házi és szorgalmi feladat gyűlt össze, amiket általában másnapra kellett elkészíteni. Eleinte ez több órát vett igénybe, bár később ez az időtartam egyre inkább csökkent. Egyetlen nap volt, amikor a házi feladat megírása alól mentesültünk, ez pedig heti rendszerességgel csütörtökön volt, amikor a tisztí klubban *TGIT (Thanks Giving Thursday)* rendezvényt tartottak.

Ezen a ceremónián a bázis összes tanulója és oktatója vett részt, ahol a cél az egymás megismerése és a közös kommunikáció volt. A tanárok itt is törekedtek arra, hogy a lehetőségek szerint ne alakuljanak ki nemzeti klikkek, hanem az idegen tanulók a kanadai tisztekkel kerüljenek kapcsolatba. Több tanuló kapott nem hivatalosan a bázis állományába tartozó tisztet segítőként, aki segített a kezdeti problémák megoldásában, illetve a zökkenőmentes beilleszkedésben. Később több közös kulturális és egyéb program megszervezésére került sor az ő együttműködésükkel és támogatásukkal.

A nyelviskola is szervezett számunkra különböző programokat, amelyek keretében megismerkedhettünk Kanada gazdasági, kulturális és katonai életével is. A legkedvesebb élményeim közé tartozott, hogy logisztikai tisztként résztvehettem a főszakács tanfolyam záró vizsgafőzésén, és

végzős ceremóniáján, illetve a *torontói skót ezred* vacsoráján, mint vendég. Ezek a programok sok hasznos információt adtak a számunkra és elősegítették a nyelvi fejlődésünket is. Természetesen ezekről az eseményekről, házi feladatként 2-3 oldalas fogalmazványokat kellett írunk, melyeket tanáraink átnéztek, majd kijavítottak. A kijavított házi feladatainkat általában vagy újra írtuk, már a hibák kiküszöbölésével, vagy csak a hibás szavakat vagy kifejezéseket javítottuk és tanultuk meg a helyes használatukat. Egyébként megjegyzem az iskolának rendkívül jól felszerelt könyvtára volt, de ettől függetlenül a bázis könyvtárának szolgáltatásait is igénybe vehettük.

A hetedik hét végén az összes tanuló minősítő vizsgát tett, hogy a tanárok, kiértékelhessék ki mennyit fejlődött, esetleg milyen változtatásokra van szükség. Az eddigi tanárunk szakmai minősítést készített, ahol az eddigi munkát, illetve fejlődést tüntette fel, majd a tanulókkal átbeszélte a minősítésüket. Ezután néhány ember új osztályba került, majd pedig az osztályok új tanárokat kaptak. Kezdetben a tanulók nem lelkesedtek az új oktatókért, és sajnálták az eddig megszokott tanárokat, de később beláttuk a tanárcserék szükségességét és hasznosságát. A következő 7 hét a hiányosságok pótlását és a vizsgára való felkészítést szolgálta, ugyanis ekkor a tanárok már javaslatot tettek a tanulók számára, hogy melyik az a nyelvtani vizsga, amely letételére esélye van. Az utolsó héten a vizsgák lefolyása után, minden tanuló részvett egy beszélgetésen a vezető tanárral (senior teacher), ahol szakmailag értékelték a tanfolyami munkáját és az eddigi vizsgáit, majd közölték velük a **STANAG vizsgájuk** hivatalos eredményét. Azok, akik nem értettek egyet az eredményükkel vagy bármilyen kétely merült a vizsgájukkal kapcsolatban újra vizsgázhattak, bár a számuk elenyésző volt. Ez a tény is bizonyította a tanárok korrekt értékelését a tanulók készségeivel kapcsolatban.

A tanfolyam eredményeként a kint lévő csoportból három fő STANAG 3.3.3.3. nyelvvizsgát, míg a többi három fő STANAG 2.2.2.2. nyelvvizsgát szerzett.

A tanfolyam előnyeként említhető az idegen nyelvi környezet, a tanárok felkészültsége és a nyelvi központ rendkívül jó felszereltsége, míg hátrányaként a jelentős távolság. *Remélhetőleg ezeket az információkat a saját nyelvi központunkban is hasznosíthatjuk, hisz a mi tanáraink is rendkívül felkészültek, bár a nyelvi környezet hiánya és az anyagi források elégtelensége még okozhat problémákat a képzések folyamán.*